

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 52/06-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. mája 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Jána Auxta a Ľudmily Gajdošíkovej prerokoval sťažnosť F. P., bytom Spolková republika Nemecko, zastúpeného advokátom JUDr. P. B., Š., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní o návrhu na zverenie maloletého dieťaťa do výchovy a starostlivosti otca vedenom pod sp. zn. P 185/92 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo F. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní o návrhu na zverenie maloletého dieťaťa do výchovy a starostlivosti otca vedenom pod sp. zn. P 185/92 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. P 185/92 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. F. P. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Dunajská Streda p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Dunajská Streda j e p o v i n n ý uhradiť F. P. trovy konania v sume 6 825,40 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťpäť slovenských korún štyridsať halierov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. P. B., Š., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 52/06-13 z 15. marca 2006 v časti prijal na ďalšie konanie sťažnosť F. P. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní o návrhu na zverenie maloletého dieťaťa do výchovy a starostlivosti otca vedenom pod sp. zn. P 185/92.

Na základe výzvy ústavného súdu z 29. marca 2006 okresný súd vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti sp. zn. 1 SprR 218/06 z 18. apríla 2006 k priebehu konania okrem iného uviedol:

„Vo veci starostlivosti o maloletú V. P. nar. (...) sp. zn. P 185/92 návrh otca o zmenu úpravy výchovy maloletej a na nariadenie predbežného opatrenia na súd bol doručený 02. 12. 1997 a bol pridelený zákonnej sudkyňi JUDr. M. K.

V chronologickom postupe súd vo veci vykonal tieto úkony:

- dňa 15. 12. 1997 žiadosť na právneho zástupcu otca malol. ohľadne bydliska otca, odpoveď na súd doručená 12. 01. 1998,

- dňa 15. 01. 1998 určený termín pohovoru s právnym zástupcom otca na 23. 01. 1998,

- dňa 23. 01. 1998 sa uskutočnil pohovor s právnym zástupcom otca, ktorý vyhlásil, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia berie späť, písomné oznámenie o späťvzati návrhu na súd bolo doručené 27. 01. 1998 a ten istý deň bol podaný aj nový návrh na nariadenie predbežného opatrenia,

- dňa 30. 01. 1998 súd rozhodol o vydaní predbežného opatrenia a jeho písomné vyhotovenie zo súdu bolo vyexpedované 30. 01. 1998, proti uzneseniu dňa 17. 02. 1998 matka malol. podala odvolanie,

- dňa 24. 02. 1998 pokyn sudkyne na doručenie opisu odvolania právnemu zástupcovi otca malol.,

- dňa 02. 04. 1998 pokyn na predloženie spisu Krajskému súdu v Trnave, ktorý uznesením zo dňa 23. 04. 1998 zrušil uznesenie o nariadení predbežného opatrenia a spisový materiál na súd bol vrátený 15. 05. 1998,

- dňa 18. 05. 1998 úprava na doručenie uznesenia KS a v ďalšom súd postupoval v zmysle uznesenia KS,

- dňa 18. 05. 1998 súd vydal uznesenie o ustanovení opatrovníka pre malol. dieťa - Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže, B., proti ktorému uzneseniu matka malol. dňa 02. 06. 1998 podala odvolanie,

- dňa 15. 06. 1998 úprava na doručenie kópie odvolania účastníkom,

- dňa 13. 07. 1998 úprava na predloženie spisu na krajský súd, ktorý uznesením zo dňa 31. 07. 1998 potvrdil uznesenie prvostupňového súdu a spisový materiál na súd bol vrátený 17. 08. 1998,

- dňa 27. 08. 1998 úprava na doručenie uznesenia KS,

- v období od 24. 08. 1998 do 25. 11. 1998 a od 21. 12. 1998 do 05. 01. 1999

sudkyňa bola práceneschopná,

- dňa 03. 12. 1998 bolo vydané uznesenie o čiastočnom späťvzatí návrhu čo do vydania predbežného opatrenia,

- dňa 01. 03. 1999 žiadosť na opatrovníka a na právneho zástupcu otca maloletej, odpoveď od opatrovníka doručená 22. 03. 1999, právny zástupca bol urgovaný 07. 05. 1999, odpoveď doručená 25. 05. 1999 a právny zástupca poukázal na to, že správa bola odovzdaná 30. 03. 1999,

- v období od 29. 03. 1999 do 24. 04. 1999 a od 03. 05. 1999 do 01. 06. 1999 sudkyňa bola práceneschopná,

- dňa 15. 06. 1999 pokyn na vydanie výzvy pre právneho zástupcu otca ohľadne predloženia správy zo šetrenia výchovného prostredia u otca maloletej, odpoveď doručená 05. 08. 1999,

- dňa 06. 09. 1999 pokyn na vydanie opakovanej výzvy na právneho zástupcu otca ohľadne výchovného prostredia u otca aj s vysvetlením,

- dňa 18. 10. 1999 urgencia uvedenej výzvy pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, odpoveď predložil dňa 03. 11. 1999 už nový právny zástupca otca,

- dňa 16. 11. 1999 výzva na právneho zástupcu otca ohľadne predloženia správy zo základnej školy, ktorú maloletá navštevuje, odpoveď doručená 01. 12. 1999,

- dňa 28. 12. 1999 súd opäť rozhodol o predbežnom opatrení (maloletá predbežne bola zverená opäť do výchovy a starostlivosti otca), dňa 03. 02. 2000 matka maloletej proti uzneseniu podala odvolanie, jeho zdôvodnenie na súd bolo doručené 10. 02. 2000,

- dňa 11. 02. 2000 úprava na doručenie opisu odvolania účastníkom

- v období od 13. 03. 2000 do 11. 04. 2000 a od 14. 04. 2000 do 15. 05. 2000 sudkyňa bola práceneschopná

- dňa 25. 05. 2000 úprava na predloženie spisu na krajský súd, ktorý uznesením zo dňa 14. 07. 2000 uznesenie prvostupňového súdu zrušil a spisový materiál na súd bol vrátený 09. 10. 2000,

- dňa 12. 10. 2000 úprava na doručenie uznesenia krajského súdu, dňa 20. 11. 2000 nová úprava na doručenie uznesenia KS, nakoľko uznesenie bolo doručené pôvodnému právnenému zástupcovi,

- od 18. 12. 2000 do 17. 01. 2001 sudkyňa bola práceneschopná,

- dňa 01. 03. 2001 určenie termínu pojednávania na 30. 03. 2001, ktoré pojednávanie sa neuskutočnilo z dôvodu neprítomnosti matky malol., ktorá nesúhlasila s tým, aby súd pojednával v jej neprítomnosti, bol určený ďalší termín na 02. 05. 2001,

- dňa 02. 05. 2001 pojednávanie opäť bolo odročené z dôvodu neúčasti právneho zástupcu otca a opatrovníka, ktorí sa ospravedlnili, ďalší termín bol určený na 18. 05. 2001,

- dňa 18. 05. 2001 pojednávanie sa neuskutočnilo z dôvodu neúčasti opatrovníka, spis bol daný na lehotu do 31. 08. 2001

- v období od 08. 10. 2001 do 18. 01. 2002 sudkyňa bola práceneschopná,

- dňa 12. 02. 2002 určený termín pojednávania na 03. 04. 2002,

- dňa 03. 04. 2002 súd pojednával bez opatrovníka, ktorý sa písomne ospravedlnil a oznámil súdu, že požiada o vykonanie šetrenia pomerov zahraničného partnera Medzinárodnej sociálnej služby v SRN, ale žiadal oznámiť adresu otca v Nemecku, na základe uvedeného súd uložil právnemu zástupcovi otca predložiť adresu bydliska, dňa 10. 04. 2002 právny zástupca predložil meno a adresu právneho zástupcu, ktorý otca malol. zastupuje v Nemecku,

- dňa 22. 04. 2002 pokyn na oznámenie uvedenej adresy opatrovníkovi, Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže dňa 30. 04. 2002 oznámil súdu, že požiadali zahraničného partnera o prešetrenie pomerov u otca maloletej, ďalšie oznámenia na súd boli doručené 23. 5. 2002, 15. 07. 2002,

- dňa 29. 07. 2002 žiadosť na Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže ohľadne toho, či bola správa urgovaná od zahraničného partnera, odpoveď doručená 06. 09. 2002, ktorá stále bola negatívna, ďalšia odpoveď doručená 27. 11. 2000, v ktorej bolo oznámené, že zahraničný partner opakovane bol urgovaný,

- dňa 10. 12. 2002 opäť žiadosť súdu pre Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže, dňa 13. 01. 2003 doručená odpoveď spolu s prekladom,

- dňa 27. 01. 2003 určený termín pojednávania na 02. 02. 2003, ktoré pojednávanie právny zástupca matky písomne žiadal odročiť, preto pojednávanie bolo odročené na 07. 03. 2003,

- dňa 07. 03. 2003 na pojednávaní boli vypočutí právni zástupcovia rodičov malol. a pojednávanie bolo odročené s tým, že otec malol. bude vypočutý prostredníctvom

dožiadaného súdu v Nemecku,

- dňa 17. 03. 2003 žiadosť súdu na MS SR ohľadne oznámenia názvu a adresy justičného orgánu v Nemecku, pred ktorým má byť otec malol. vypočutý, odpoveď doručená 11. 04. 2003,

- dňa 24. 04. 2003 bol v spise urobený záznam o tom, že právny zástupca otca malol. telefonicky oznámil, že otec malol. netrvá na určení výživného zo strany matky a žiadal o vytýčenie pojednávania,

- dňa 19. 05. 2003 určený termín pojednávania na 20. 06. 2003,

- dňa 20. 06. 2003 pojednávanie sa neuskutočnilo z dôvodu, že účastníci sa nedostavili, právny zástupca matky malol. písomne oznámil, že trvá na tom, aby otec malol. bol vypočutý dožiadaným orgánom,

- dňa 04. 07. 2003 pokyn na vydanie výzvy právnemu zástupcovi otca ohľadne oznámenia presnej adresy otca malol., odpoveď doručená 28. 07. 2003,

- dňa 09. 09. 2003 pokyn na vyžiadanie správy od MS SR, odpoveď doručená 25. 09. 2003,

- dňa 07. 10. 2003 vypracovanie uznesenia o pribratí tlmočníka na vykonanie prekladu do jazyka nemeckého,

- dňa 13. 11. 2003 vypracovanie uznesenia o priznaní odmeny tlmočníkovi, spis potom bol daný na lehotu do 31. 03. 2004, odpoveď od justičného orgánu v Nemecku bola doručená 19. 03. 2004,

- dňa 02. 04. 2004 vydané uznesenie na pribratie tlmočníka na pretlmočenie do jazyka slovenského, preklad na súd bol doručený 21. 04. 2004,

- dňa 27. 04. 2004 vypracované uznesenie o priznaní tlmočnickej odmeny a určený termín pojednávania na 18. 06. 2004,

- dňa 18. 06. 2004 pojednávanie sa neuskutočnilo, nakoľko nedostavila sa matka malol., jej právny zástupca ju ospravedlnil s tým, že matka trvá na osobnej účasti, pojednávanie bolo odročené na 10. 09. 2004,

- dňa 10. 09. 2004 pojednávanie sa uskutočnilo v neprítomnosti opatrovníka, boli vypočutí právni zástupcovia a pojednávanie bolo odročené za účelom zadováženia ďalších dôkazov ohľadne osobného stavu otca malol.,

- dňa 28. 09. 2004 opätovne do konania bol pribratý tlmočník za účelom

pretlmočenia dožiadania do jazyka nemeckého, preklad na súd bol doručený 02. 11. 2004,
- dňa 16. 11. 2004 úprava na doručenie dožiadania justičnému orgánu v Nemecku,
vydané uznesenie o priznaní tlmočnickej odmeny, spis následne bol lehotovaný
do 15. 06. 2005,
- dňa 17. 10. 2005 urgencia dožiadaneého justičného orgánu o čom súd upovedomil
aj právneho zástupcu otca malol., preklad dožiadania na súd bol doručený 25. 10. 2005,
- dňa 08. 11. 2005 pokyn na zaslание dožiadania nemeckému justičnému orgánu,
odpoveď na súd bola doručená od Mestského súdu G. dňa 05. 01. 2006, v ktorej súd
oznamuje, že dožiadanie nebolo vykonané a termín výsluchu otca je stanovený
na 11. 01. 2006, zápisnica o výsluchu otca na súd bola doručená 24. 01. 2006,
- dňa 28. 12. 2005 bol určený termín pojednávania na 10. 02. 2006 (nakolko právny
zástupca otca malol. predložil miestoprísazné vyhlásenie a urgoval vytýčenie termínu
pojednávania,
- dňa 25. 01. 2006 súd pribral do konania tlmočníka na pretlmočenie obsahu
zápisnice z jazyka nemeckého do jazyka slovenského, preklad na súd bol doručený
07. 02. 2006,
- dňa 10. 02. 2006 pojednávanie sa uskutočnilo v neprítomnosti opatrovníka, boli
vypočutí právni zástupcovia a pojednávanie bolo odročené na neurčito a právnym
zástupcom bolo uložené predložiť ďalšie dôkazy, ktoré boli na súd doručené 28. 02. 2006
a 06. 03. 2006,
- dňa 13. 02. 2006 žiadosť súdu na Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí
a mládeže, odpoveď do dnešného dňa doručená nebola.

Odpovede na položené otázky:

1.) Podľa môjho názoru skutková zložitost' veci spočíva v tom, že ide o veľmi citlivý prípad tak ako pri každej zmene umiestnenia malol. dieťaťa v prípade, kedy rodičia sa nevedia dohodnúť. V tejto konkrétnej veci zložitost' spočíva aj vtom, že otec napriek právoplatnému rozhodnutiu o zverení dieťaťa matke, dieťa vlastne uniesol na neznámu adresu a protiprávne má u seba. Dieťa podľa obsahu spisu do roku 2003 ani nemalo kontakt s druhým rodičom. Vtedy sa dozvedelo, že je konanie ohľadne jeho umiestnenia. Všetky tieto okolnosti si vyžadujú podrobné dokazovanie o vzťahu malol. dieťaťa k obom rodičom. Skutočnosť, či vzťah dieťaťa je alebo nie je ovplyvnený niektorým z rodičov voči

druhému rodičovi, je možné zistiť len podrobným výsluchom oboch rodičov a maloletého dieťaťa a veľkou pravdepodobnosťou iba pomocou znaleckého dokazovania. Toto všetko zatiaľ nebolo možné ustáliť, pre konanie a správanie sa otca malol. dieťaťa, jeho právneho zástupcu a v neposlednom rade aj zdĺhavým konaním zahraničného justičného orgánu.

Právna zložitosť danej veci vyplýva zo zložitosti horepopísanej skutkovej stránky veci. Vo veci súd doteraz dvakrát rozhodol o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Obidve rozhodnutia súdu boli zrušené. Aj rozhodnutia nadriadeného súdu svedčia o tom, že na riešenie veci nie je jednotný názor.

2.) Chronológia postupu súdu je uvedená hore.

3.) Prekážky postupu súdu podľa § 107 a nasl. O. s. p. som nezistila.

4.) Prieťahy, ktoré spôsobil sťažovateľ podľa mňa spočívajú v tom, že neposkytoval súdu súčinnosť, zatajoval svoju adresu a miesto pobytu. Sám podal návrh, pričom v návrhu uviedol adresu, kde sa v skutočnosti dlhodobo nezdržiaval. Ak sa podarilo zistiť jeho adresu, v krátkom čase na to sa z tej adresy odsťahoval do iného mesta, čo muselo byť opäť zisťované. Bolo jeho povinnosťou tiež dostaviť sa na ústne pojednávania, kde sa ani raz nedostavil, tým spôsobil nemožnosť svojho výsluchu.

5.) Podľa obsahu spisu súd až na obdobia, keď sudkyňa bola práceneschopná, vykonával úkony plynule a zadovážoval dôkazy na zistenie výchovného prostredia malol. Napriek tomu, že vo veci samej doteraz nebolo rozhodnuté, myslím si, že súd prieťahy nezavinil. Konal bez zbytočných prieťahov.“

Rovnaké skutočnosti zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a súdneho spisu sp. zn. P 185/92.

Právny zástupca sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu podaním z 2. mája 2006 okrem iného uviedol: *«Nesúhlasím s tvrdením, že vo veci nebolo možné doposiaľ rozhodnúť z dôvodu prieťahov na strane otca maloletej, resp. jeho právneho zástupcu, ktorí neposkytovali súdu súčinnosť, keď otec maloletej zatajoval adresu svojho bydliska a keď sa podarilo zistiť jeho adresu, vzápätí sa z nej odsťahoval. Minimálne od roku 1999, odkedy zastupujem navrhovateľa, sa tento zdržiava spolu s dcérou v Nemecku v meste G., resp. dočasne bývali v meste N. (t. j. v čase, kedy bol otec maloletej ženatý). Okresný súd*

nikdy „svojpomocne“ nezisťoval adresu pobytu navrhovateľa, tento je od začiatku konania zastúpený advokátom a všetky výzvy, ktoré boli zo strany súdu doručované právnenému zástupcovi otca, boli vybavené. Ešte v roku 2000 - 2001 komunikáciu s otcom maloletej sprostredkoval aj pastor K. W. z G., prostredníctvom ktorého boli súdu doručené rôzne dôkazy o podmienkach a spôsobe starostlivosti otca o maloletú V., potvrdenia o návšteve školy a pod.

O neprofesionalite súdu v rozhodovaní veci svedčí aj tá skutočnosť, ako bolo vybavované dožiadanie adresované v novembri r. 2004 justičnému orgánu v Nemecku. Spis bol iba predkladaný z lehoty na lehotu a keby sme v októbri 2005 (viď dokument č. 8 priložený k ústavnej sťažnosti) súdu nezaslali žiadosť o odstránenie prieťahov v konaní, je možné, že by dožiadanie dodnes nebolo vybavené napriek lehotám ustanoveným v nariadení Rady ES č. 1206/2001. V spise sa nachádza množstvo písomností ohľadom starostlivosti otca o maloletú, obaja boli v minulosti dožiadaným súdom v Nemecku vypočutí, dovoľme si vysloviť náš názor, že aj sociálna služba v Nemecku by dávno z vlastnej iniciatívy začala konanie proti otcovi, pokiaľ by o dieťa nebolo riadne postarané a zároveň môže pôsobiť kontraproduktívne, ak slovenský súd opakovane zasiela dožiadania, ktoré obsahovo už boli v minulosti vybavené a k žiadnej zmene skutočností nedošlo.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. P 185/92 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Článok 48 ods. 2 ústavy ustanovuje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Priznanie ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto ústavné právo objektívne realizovalo.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, čo je zásadne to isté právo, ktoré pre účastníka konania zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa posudzovanie otázky, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci (1), správanie účastníka konania (2) a postup, akým v konaní postupoval súd (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu veci.

1) Predmetom konania na okresnom súde vedeného pod sp. zn. P 185/92 je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa „na zmenu úpravy výchovy maloletej a nariadenie predbežného opatrenia“. Návrh na zverenie maloletého dieťaťa do výchovy a starostlivosti otca podal otec maloletej 15. decembra 1997. Ústavný súd akceptuje vyjadrenie okresného súdu, že rozhodovanie v konkrétnej veci predstavuje pomerne vysoký stupeň zložitosti súvisiaci so zistením skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie o merite veci, ktorá vyplýva aj z toho, že maloleté dieťa bolo právoplatne zverené do výchovy a starostlivosti matke a že napriek tomu už viac rokov býva u otca v zahraničí. Ide teda o vec s medzinárodným prvkom, v dôsledku čoho vykonávanie všetkých procesných úkonov si vyžaduje okrem aplikácie medzinárodných dohovorov aj súčinnosť s orgánmi cudzieho štátu, preklady listín do cudzieho jazyka a určovanie termínov pojednávaní s dostatočným predstihom.

Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že okresný súd so zreteľom na povahu vecí a jej špecifickosť mal konaniu vo veci starostlivosti o maloletých venovať zvýšenú pozornosť. Takýto postup v konaniach súdu vo veci starostlivosti o maloletých prikazujú aj viaceré ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (najmä § 6, § 100, § 101 a § 117 ods. 1).

Ústavný súd vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho doterajšieho priebehu a z dosiahnutých výsledkov konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali viac ako osemročné trvanie konania jeho skutkovou zložitou.

2) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd akceptuje vyjadrenie okresného súdu i v tom, že sťažovateľ v priebehu konania *„neposkytoval súdu súčinnosť, zatajoval svoju adresu a miesto pobytu. Sám podal návrh, pričom v návrhu uviedol adresu, kde sa v skutočnosti dlhodobo nezdržiaval. Ak sa podarilo zistiť jeho adresu, v krátkom čase na to sa z tej adresy odsťahoval do iného mesta, čo muselo byť opäť zisťované. Bolo jeho povinnosťou tiež dostaviť sa na ústne pojednávania, kde sa ani raz nedostavil, tým spôsobil nemožnosť svojho výsluchu“*. Tieto skutočnosti vyplývajú aj z vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa, ktorý niekoľkokrát súdu oznámil, že presná adresa sťažovateľa mu nie je známa (napr. 12. januára 1998, 3. apríla 2002, 10. apríla 2002, 7. marca 2003), z čoho vyplýva, že sa svojím procesným správaním a úkonmi podieľal na priet'ahoch v konaní.

3) Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo ku zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu. Pri hodnotení jeho postupu ústavný súd zistil, že v rámci konania bolo nutné rozhodovať o dvoch návrhoch sťažovateľa na nariadenie predbežných opatrení. Také procesné návrhy sú procesným právom účastníkov konania, ale nemôžu byť dôvodom pre nekonanie v merite vecí (podobne napr. IV. ÚS 111/03). Prvé pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie, sa uskutočnilo

3. apríla 2002, t. j. až po uplynutí viac ako štyroch rokov od podania návrhu. Ďalšie pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 7. marca 2003, odročil za účelom vypočutia sťažovateľa dožiadaným súdom v zahraničí, ale dožiadanie tomuto súdu zaslal až 16. novembra 2004 a urgenciu za účelom doručenia správy o dožiadaní vypracoval až 17. októbra 2005, aj to až na základe sťažnosti právneho zástupcu sťažovateľa na odstránenie zbytočných prietáhov v konaní (7. októbra 2005). V dôsledku toho zápisnica o výsluchu sťažovateľa z dožiadaného súdu bola okresnému súdu doručená až 24. januára 2006. Doterajší postup okresného súdu teda ústavný súd hodnotí ako neefektívny. Vo svojom vyjadrení okresný súd sám priznal, že vo veci by bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie, doteraz to však neurobil.

Bez toho, aby ústavný súd vymedzoval i jednotlivé kratšie obdobia nečinnosti okresného súdu, možno konštatovať, že okresný súd v konaní o návrhu na zverenie maloletej do výchovy a starostlivosti otca vedenom pod sp. zn. P 185/92 porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. P 185/92 konal bez zbytočných prietáhov, pretože vec nie je dosiaľ právoplatne skončená.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov

sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovateľ vo svojej s'ťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 250 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej s'ťažnosti.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, berúc do úvahy i správanie s'ťažovateľa ako účastníka konania vyhodnotenú v časti II v bode 2 tohto nálezu, považoval ústavný súd priznanie sumy 20 000 Sk za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

S'ťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal o priznanie úhrady trov konania pred ústavným súdom v sume 6 887,70 Sk, a to za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2006 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie s'ťažnosti ústavnému súdu) po 2 730 Sk a dvakrát režijný paušál po 164 Sk + 19 % DPH.

Ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. P. B. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk. Úhradu priznal

za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) za každý úkon po 2 730 Sk a k tomu DPH 19 % v sume 1037,40 Sk (§ 18 ods. 3 vyhlášky). Ak je advokát platiteľom dane z pridanej hodnoty, priznáva sa mu odmena zvýšená o daň z pridanej hodnoty. K tomu mu ústavný súd priznal režijný paušál v sume 2 x 164 Sk (§ 16 vyhlášky). Úhrada mu bola priznaná v celkovej sume 6 825,40 Sk.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2006